

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Західноукраїнський національний університет**  
**Вінницький навчально-науковий інститут економіки**

Кафедра економіки, обліку та оподаткування

Доленко В.В

**Удосконалення управління формуванням та використанням активів  
підприємства**

**Improved management of the formation and development of enterprise  
assets**

Спеціальність 076 - «Підприємництво та торгівля»

Кваліфікаційна робота

Виконав студент групи

ПТмвн-21

Кваліфікаційна робота

Допущено до захисту

\_\_\_\_\_ 2024 р.

Завідувач кафедри

\_\_\_\_\_ В.М.Пилявець

Вінниця 2024

## АНОТАЦІЯ

Доленко В.В. Удосконалення управління формуванням та використанням активів підприємства. - Рукопис.

Дослідження на здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля», освітньо-професійна програма. - Західноукраїнський національний університет, Тернопіль, 2024.

У роботі дано визначення поняття економічна сутність активів підприємства, уточнено методичні підходи до оцінки стану управління активами, запропоновано шляхи покращення фінансового стану та управління активами, що сприятиме підвищенню виручки, прибутковості та рентабельності капіталу підприємства.

## ANNOTATION

Dolenko V.V. Improved management of the formation and development of enterprise assets. - Manuscript.

Continuing to obtain a master's degree in specialty 076 "Entrepreneurship and Trade", educational and professional program. - Western Ukrainian National University, Ternopil, 2024.

The work has given an important understanding of the economic essence of enterprise assets, clarified the methodical approaches to assessing asset management, and outlined the ways to reduce the financial status and asset management that are comprehensible increase in revenue, profitability and profitability of enterprise capital.

## ЗМІСТ

|                                                                                               |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ВСТУП.....                                                                                    | 3  |
| РОЗДІЛ 1 РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ<br>АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....         | 5  |
| 1.1.Економічна сутність активів підприємства.....                                             | 5  |
| 1.2.Методичні підходи до оцінки стану управління активами.....                                | 12 |
| РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА СТАНУ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПРАТ<br>«ВІННИЦЬКИЙ ОЛІЙНОЖИРОВИЙ КОМБІНАТ».....    | 17 |
| 2.1. Організаційно-економічна характеристика ПрАТ<br>«Вінницький олійножировий комбінат»..... | 17 |
| 2.2.Аналіз основних показників діяльності ПрАТ «Вінницький<br>олійножировий комбінат» .....   | 20 |
| 2.3.Аналіз управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий<br>комбінат».....               | 26 |
| РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПРАТ<br>«ВІННИЦЬКИЙ ОЛІЙНОЖИРОВИЙ КОМБІНАТ».....  | 32 |
| ВИСНОВКИ.....                                                                                 | 40 |
| СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ... ..                                                              | 43 |

## ВСТУП

Актуальність теми. Зростання викликів та загроз для діяльності підприємств, а також посилення євроінтеграційних процесів, що призводить до зростання конкуренції, вимагає від бізнесу адаптації до нових умов та підвищення ефективності управлінських процесів, зокрема управління активами. Щоб забезпечити стабільну роботу підприємства в умовах воєнного стану, процес формування активів має бути ретельно спланованим та спрямованим на досягнення конкретних цілей. Основна мета формування активів підприємства полягає у виявленні та задоволенні потреб у конкретних видах активів для забезпечення виробничого процесу, а також у їх оптимізації для підвищення ефективності господарської діяльності. Це підкреслює актуальність даного дослідження.

Питання формування, використання та управління активами підприємства розглядали такі відомі зарубіжні вчені, як І. Ансофф, Ф. Котлер, М. Портер, А. Сміт, А. Томпсон, Й. Шумпетер, а також українські науковці: М. Д. Білик, В. М. Геєць, С. В. Мочерний, С. Ф. Покропивний, Н. В. Чебанова та інші. Проте в умовах сучасної економіки виникає гостра необхідність у визначенні більш ефективних підходів до управління активами підприємств, що забезпечуватимуть їх стабільний розвиток.

Рациональне управління активами має сприяти зміцненню фінансової стабільності підприємств, формуванню перспективної фінансової стратегії та підвищенню їх конкурентоспроможності.

Метою кваліфікаційної магістерської роботи є дослідження теоретичних та прикладних аспектів управління активами підприємства та визначення напрямів їх оптимізації.

Завданнями кваліфікаційної дипломної роботи є: систематизувати підходи до визначення економічної сутності поняття «активи»; узагальнити методичні

підходи до оцінки стану управління активами підприємства; надати загальну характеристику досліджуваному підприємству; здійснити аналіз показників, які характеризують фінансовий стан досліджуваного підприємства за 2021-2023 рр.; проаналізувати процес управління активами досліджуваного підприємства; сформулювати пропозиції та рекомендації щодо покращення фінансового стану та процесу управління активами досліджуваного підприємства.

Об'єктом дослідження у роботі є процес управління активами підприємства.

Предметом дослідження є відносини, що виникають у процесі управління активами підприємств.

Наукова новизна дослідження полягає у вдосконаленні напрямів оптимізації структури активів з метою підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності досліджуваного підприємства.

Практична значимість роботи полягає у розробці та економічному обґрунтуванні шляхів покращення фінансового стану і процесу управління активами підприємства, що сприятиме зростанню виручки, прибутку та рентабельності капіталу.

Під час виконання кваліфікаційної дипломної роботи застосовано такі наукові методи: визначення сутності активів та їх складових, узагальнення методичних підходів до аналізу управління активами – синтез та систематизація; для оцінки фінансового стану підприємства використано економіко-математичні методи: метод коефіцієнтів, табличний і графічний методи, метод порівняння та факторний аналіз.

Апробація результатів магістерської роботи. Основні положення і результати виконаного дослідження доповідалися на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасні пріоритети розвитку науки та суспільства» м.Вінниця, ВННІЕ ЗУНУ, 2024.

## **РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА**

### **1.1. Економічна сутність активів підприємства**

Управління підприємством в сучасних умовах є складним процесом, який відбувається на тлі постійної динаміки суспільного виробництва та зростання кількості альтернатив для господарської діяльності. Суб'єкти господарювання несуть особисту відповідальність за результати своєї діяльності.

Для досягнення оптимальних результатів підприємству необхідно контролювати й аналізувати динаміку використання активів, а також удосконалювати систему планування [2-3].

Управління активами є ключовим елементом підвищення ефективності діяльності підприємства, адже розробка і впровадження раціональних підходів у цій сфері сприяють стабільності фінансового стану, підвищенню кредитоспроможності та інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств [4].

У літературі існують різні підходи до визначення сутності активів. На думку Кременя О. І., Мосійчука Р. Л., Кременя В. М., активи визначаються як контрольовані економічні ресурси підприємства у формі сукупних майнових цінностей, які утворюються в результаті інвестованого капіталу, відображаються у балансі в грошовому вираженні та використовуються в господарській діяльності для отримання економічних вигод [5].

Зокрема, І. О. Бланк трактує активи як «контрольовані підприємством економічні ресурси, що сформовані внаслідок інвестицій, характеризуються визначеною вартістю, продуктивністю і здатністю приносити дохід. Постійний обіг активів під час їх використання пов'язаний з факторами часу, ризику і

ліквідності». Узагальнюючи, активи розглядаються як ресурси, контрольовані підприємством і спрямовані на отримання економічних вигод [6].

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [7] визначає активи як ресурси, що контролюються підприємством унаслідок минулих подій і, як очікується, забезпечать надходження економічних вигод у майбутньому.

На думку таких дослідників, як Н. О. Власова, В. А. Міщенко, Т. В. П'ятак, Т. І. Кочетова, А. В. Котлярова, активи є економічними ресурсами підприємства у вигляді сукупних майнових цінностей, що контролюються підприємством унаслідок минулих подій і, як очікується, призведуть до збільшення економічних вигод у майбутньому [8].

В економічному словнику активи визначаються як економічні ресурси підприємства у формі сукупних майнових цінностей, що використовуються у господарській діяльності, належать підприємству на правах власності або у формі претензій (вимог) за зобов'язаннями інших осіб [9].

Отже, узагальнення існуючих підходів до визначення сутності активів дозволяє дійти висновку, що активи в цілому розглядаються як економічні ресурси, що контролюються підприємством і використовуються для отримання економічних вигід.

Активи підприємства поділяються на дві основні категорії [10]:

Необоротні активи – ресурси, які не є оборотними, використовуються в господарській діяльності понад 12 місяців з дати складання балансу. Їхня вартість поступово переноситься на продукцію, що виготовляється.

Оборотні активи – грошові кошти та їх еквіваленти, які не мають обмежень у використанні, а також інші активи, що призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу або впродовж дванадцяти місяців з дати балансу.

Активи підприємства класифікуються за різними ознаками:

За формою функціонування:

Матеріальні активи – майнові цінності підприємства з матеріальною формою (наприклад, основні засоби).

Нематеріальні активи – майнові цінності, що не мають матеріальної форми, але використовуються в господарській діяльності і приносять дохід (наприклад, патенти, ліцензії).

Фінансові активи – майнові цінності у вигляді грошових коштів, фінансових інструментів, які належать підприємству.

За характером знаходження:

Внутрішні активи – активи, що знаходяться безпосередньо на підприємстві.

Зовнішні активи – активи, розташовані поза межами підприємства.

За характером участі в господарському процесі:

Оборотні активи – ті, що реалізуються або споживаються протягом короткого часу.

Необоротні активи – ті, що використовуються тривалий час у діяльності підприємства.

За характером володіння активи поділяють на власні, орендовані й ті, що використовуються безоплатно.

Власні активи – частина майна, яка належить підприємству на правах власності, знаходяться у постійному володінні.

Орендовані активи – майно, яке використовується в господарській діяльності на правах оренди (оперативного лізингу).

Активи, що використовуються безоплатно – майно підприємства, яке передане для тимчасового господарського використання на безкоштовній основі іншими суб'єктами господарювання.

За характером участі активів у різних видах діяльності підприємства розрізняють операційні та інвестиційні активи.

Операційні активи – це сукупність майнових цінностей, які безпосередньо використовуються в операційній діяльності підприємства з метою отримання

операційного прибутку.

Інвестиційні активи – сукупність майнових цінностей підприємства, пов'язаних із здійсненням його інвестиційної діяльності.

За характером фінансових джерел формування виділяють валові та чисті активи. Валові активи – сукупність майнових цінностей підприємства, які сформованих за рахунок усього капіталу. Чисті активи – сукупність майнових цінностей підприємства, які сформовані за рахунок власного капіталу.

За ступенем агрегованості активів як об'єкта управління виділяють індивідуальні активи, окремі групи та сукупні комплекси.

Ключовою є класифікація активів за ступенем ліквідності, що дозволяє розділити їх на абсолютноліквідні, середньоліквідні, низьколіквідні та неліквідні активи.

Управління активами займає значну частку у фінансовому управлінні сучасного підприємства. Це обумовлено значною кількістю компонентів, високою динамічністю трансформації видів активів та їх пріоритетною роллю у забезпеченні платоспроможності, рентабельності та інших цільових показників операційної діяльності [12].

Управління активами включає процеси, пов'язані з управлінням як необоротними, так і оборотними активами [3].

Цей процес є складним і передбачає правильне формування та використання активів за їх обсягом, складом і структурою з урахуванням впливу численних факторів внутрішнього та зовнішнього середовища [13].

Управління активами підприємств тісно пов'язане з прийняттям управлінських рішень, оскільки їхній обсяг і динаміка є важливими критеріями для досягнення оптимального стану активів.

Головною метою ефективного управління активами є забезпечення прибутковості та стабільного розвитку підприємства через раціональне використання всіх видів активів, що сприяє підвищенню його конкурентоспроможності [5].

І. М. Репіна виділяє наступні особливості активів як об'єкта управління [14]:

Активи є об'єктом економічного управління в будь-яких макроекономічних системах.

Активи підприємства виступають носієм прав власності.

Вартість активів визначається витратами на фактори виробництва, періодом та цілями їх використання, а також ринковою кон'юнктурою засобів і предметів праці.

Потенціал активів щодо генерації доходу не реалізується автоматично, а досягається лише за умов ефективного їх формування та використання.

Активи підприємства перебувають у постійному обігу, що підпорядковується господарському, операційному та інвестиційному циклам.

Активи являють собою майнові цінності підприємства, які мають вартість і формуються за рахунок інвестованого капіталу.

Активи мають здатність приносити економічну вигоду.

Майнові цінності, що входять до складу активів, пов'язані з фактором ліквідності, який забезпечує їх швидку реструктуризацію за умови настання несприятливих економічних або інших умов.

Основними завданнями управління активами є забезпечення безперервності виробничого процесу, прискорення обіговості оборотних активів, підвищення рентабельності обіговості активів, а також мінімізація ризиків і втрат.

Процес управління активами підприємства включає управління як оборотними, так і необоротними активами (рис. 1.2).

Метою управління оборотними активами є забезпечення оптимального поєднання необхідних обсягів усіх складників оборотних активів із джерелами їх фінансування відповідно до їхнього цільового призначення. Це сприяє формуванню належного рівня платоспроможності та рентабельності підприємства [15].

Управління необоротними активами являє собою систему принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень, пов'язаних із формуванням активів, їх ефективним використанням у різних видах діяльності підприємства, а також організацією їх обігу [16].

Необоротні активи відображені в першому розділі активу Балансу підприємства, до яких належать такі складові:

Нематеріальні активи – це немонетарні активи, які не мають матеріальної форми, але можуть бути ідентифіковані [17]. До них відносяться: права на користування природними ресурсами; права користування майном; права на комерційні позначення; права на об'єкти промислової власності; авторські права та суміжні права; інші нематеріальні активи.

Основні засоби – матеріальні активи, які використовуються для виробництва товарів, надання послуг, здачі в оренду іншим особам, з очікуваним строком корисного використання більше одного року. До основних засобів належать: земельні ділянки; будівлі, споруди та передавальні пристрої; машини й обладнання; транспортні засоби; інструменти, прилади та інвентар; тварини; багаторічні насадження та інші основні засоби.

Незавершені капітальні інвестиції – капітальні інвестиції у необоротні активи, які на дату балансу ще не введені в експлуатацію.

Інвестиційна нерухомість – земельні ділянки, будівлі або споруди, що належать або орендуються на умовах фінансової оренди та утримуються для отримання орендних платежів і/або з метою зростання власного капіталу.

Довгострокові біологічні активи – включають робочу та продуктивну худобу, багаторічні насадження та інші довгострокові біологічні активи.

Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств.

В процесі управління необоротними активами важливим є їх своєчасне оновлення та підвищення ефективності використання.

До оборотних активів відносять: матеріальні оборотні активи; грошові кошти.

До нематеріальних оборотних активів відносять: виробничі запаси; поточні біологічні активи; незавершене виробництво; товари; дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги; розрахунки за векселями одержаними;

розрахунки з бюджетом; розрахунки за виданими авансами; розрахунки з нарахованих доходів; розрахунки з іншими дебіторами;

Інші оборотні активи.

Управління оборотними активами спрямоване на забезпечення безперервності виробничого процесу, підтримання ліквідності, прискорення обігу активів та підвищення рентабельності.

Систематизація підходів до визначення сутності активів підприємства показала, що активи – це економічні ресурси, контрольовані підприємством та використовувані для отримання економічних вигід.

Основною метою ефективного управління активами є забезпечення прибутковості та стабільного розвитку підприємства шляхом раціонального використання всіх компонентів активів для підвищення його конкурентоспроможності.

Управління активами включає два аспекти – управління оборотними та необоротними активами. Управління необоротними активами орієнтоване на їх своєчасне оновлення та підвищення ефективності використання. Водночас управління оборотними активами має на меті забезпечення безперебійності виробничого процесу, належного рівня ліквідності, прискорення обігу активів та підвищення рентабельності.

## 1.2. Методичні підходи до оцінки стану управління активами

Сьогодні існує чимало підходів до оцінки стану управління активами підприємства. Більшість методик аналізу активів включають такі компоненти, як аналіз складу та структури активів, аналіз майнового стану і оцінка ефективності використання активів за допомогою показників рентабельності та ділової активності.

Методичні підходи до оцінки стану управління активами включають комплексний аналіз, який дозволяє визначити ефективність використання активів, їх структуру, динаміку та вплив на загальну фінансову стабільність підприємства.

Основними етапами є аналіз структури активів, оборотності активів, рентабельності активів, ефективності використання оборотних активів, фінансової стійкості, ліквідності активів, а також SWOT-аналіз, моделювання і прогнозування. Аналіз структури активів включає оцінку співвідношення між необоротними та оборотними активами за допомогою структурно-динамічного аналізу.

Оборотність активів визначається через коефіцієнт оборотності активів та тривалість одного обороту, що дає змогу оцінити швидкість перетворення активів у грошові кошти.

Рентабельність активів аналізується через показник ROA (Чистий прибуток / Середня вартість активів), який визначає ефективність використання ресурсів.

Оцінка ефективності використання оборотних активів передбачає аналіз ліквідності активів, запасів, дебіторської заборгованості та грошових коштів.

Для оцінки фінансової стійкості використовуються коефіцієнти автономії та фінансування, які дозволяють визначити залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування. Аналіз ліквідності активів здійснюється шляхом порівняння ліквідності балансу ( $A_1, A_2, A_3, A_4$  порівняно з  $P_1, P_2, P_3, P_4$ ). SWOT-аналіз

допомагає виявити сильні та слабкі сторони управління активами, можливості і загрози.

Моделювання та прогнозування включають економіко-математичні моделі, які дають змогу прогнозувати зміни структури активів та їх вплив на фінансовий стан підприємства. Використання коефіцієнтів ефективності, таких як фондівіддача (обсяг реалізації/середньорічна вартість основних засобів) та коефіцієнт зносу основних засобів (накопичений знос/початкова вартість основних засобів), дозволяє оцінити технічний стан основних засобів.

Бенчмаркінг, як інструмент порівняння показників управління активами з аналогічними підприємствами галузі, допомагає визначити конкурентні переваги чи недоліки.

Таким чином, комплексний підхід до оцінки управління активами забезпечує ідентифікацію проблемних зон, розробку заходів з оптимізації та раціональне використання ресурсів підприємства для досягнення стратегічних цілей.

Оцінка стану управління активами починається з аналізу складу, структури та динаміки активів, а також оцінки змін за кожною статтею активів.

Аналіз активів на цьому етапі виконується за допомогою вертикального та горизонтального аналізу [4; 10].

Вертикальний аналіз дозволяє оцінити структуру активів підприємства і джерел їх фінансування [10]. Як правило, структурні показники виражаються у відсотках до загальної валюти балансу.

Горизонтальний аналіз активів передбачає створення аналітичних таблиць, де абсолютні показники доповнюються відносними темпами зростання або зниження [10].

На практиці часто комбінують горизонтальний та вертикальний аналіз, тобто створюють аналітичні таблиці, що одночасно відображають як структуру активів, так і динаміку їхніх показників.

Актив балансу, призначений для відображення майнового стану підприємства, можна розглядати як характеристику складу та цільового використання ресурсів за об'єктами розміщення і їх участі у виробництві, а також як характеристику витрат, що виникли внаслідок фінансових операцій для отримання доходу. Кожен із цих підходів до аналізу активів підприємства дає змогу аналітику вирішувати ряд важливих завдань.

Мних Є.В. та Барабаш Н.С. [18] зазначають, що аналіз активів як складу майна дозволяє оцінити рівень ліквідності підприємства.

Залежно від ступеня ліквідності, активи підприємства поділяються на такі групи [19]:

A1 – високоліквідні: грошові кошти і поточні фінансові інвестиції.

A2 – швидколіквідні: вся дебіторська заборгованість, яка буде погашена за умовами договорів.

A3 – повільноліквідні: запаси, поточні біологічні активи, інші оборотні активи, витрати майбутніх періодів.

A4 – важколіквідні: необоротні активи та необоротні активи, утримувані для продажу і групи вибуття.

Також важливим є розрахунок показників ліквідності, таких як коефіцієнт покриття, коефіцієнт швидкої ліквідності та коефіцієнт абсолютної ліквідності, які дозволяють оцінити здатність підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання.

Витратний підхід до аналізу майнового потенціалу спрямовано на визначення доходності активів, зокрема коефіцієнтів оборотності та рентабельності.

Оборотність різних видів активів і ефективність їх використання можуть бути оцінені за допомогою кількох показників [10]:

Тривалість одного обороту в днях – цей показник визначає кількість днів, необхідних для проходження активами всіх стадій одного кругообороту.

Тривалість обороту дозволяє порівняти показники оборотності різних груп активів.

Кількість оборотів за певний період часу – коефіцієнт оборотності, який показує кількість оборотів, що здійснюються окремими видами активів протягом звітної періоду. Цей коефіцієнт відображає величину чистого доходу на одну гривню активів підприємства.

Розмір майна на одну гривню продажу – коефіцієнт завантаження активів, який демонструє розмір оборотних активів (у цілому і за складовими) на одну гривню чистого доходу. Цей показник характеризує потребу в оборотних активах для забезпечення певного

Показники оборотності за окремими видами активів дають можливість проаналізувати [20]: оборотність оборотних активів – можливість вивільнення їх з господарської діяльності та шляхи більш ефективного використання коштів; оборотність активів у розрахунках – своєчасність погашення дебіторської заборгованості; оборотність запасів – формування обсягів чистого доходу; оборотність виробничих запасів – обсяги виробництва та продукції, які характеризують виробничу потужність підприємства; оборотність активів – ефективність використання всього майна підприємства за балансом.

Аналіз показників оборотності підприємства здійснюється за допомогою таких коефіцієнтів: коефіцієнта оборотності активів, коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості, тривалості оборотів дебіторської заборгованості, коефіцієнта оборотності запасів, коефіцієнта оборотності основних засобів (фондовіддачі).

Рєпіна І. М. [14] пропонує оцінку активів здійснювати за відповідними моделями: моделями управління нематеріальними необоротними активами; моделями управління матеріальними необоротними активами; моделями управління матеріальними оборотними активами; моделями управління грошовими активами.

Оцінка активів підприємства здійснюється за відповідними моделями, які враховують специфіку їх використання, джерела фінансування та загальну економічну ситуацію.

Основними моделями є: модель чистої приведеної вартості (NPV), яка визначає поточну вартість активів через дисконтування майбутніх грошових; модель економічної доданої вартості (EVA), яка показує додану вартість понад вартість капіталу; модель оцінки ринкової вартості активів (MVA), яка застосовується для оцінки перевищення ринкової вартості активів над інвестованим капіталом.

DCF-модель (Discounted Cash Flow) оцінює активи через дисконтування майбутніх очікуваних грошових потоків і використовується для оцінки окремих активів чи бізнес-одиниць.

Модель бухгалтерської вартості активів (Book Value) базується на вартості активів, відображених у фінансовій звітності, а модель ліквідаційної вартості (Liquidation Value) визначає вартість активів у разі ліквідації підприємства. Модель оцінки за доходністю (Income Capitalization Model) перетворює майбутні доходи активу в його поточну вартість.

SWOT-моделювання враховує сильні та слабкі сторони активів, можливості та загрози зовнішнього середовища, дозволяючи стратегічно оцінити активи. Вибір моделі залежить від мети аналізу, специфіки активів та ринкових умов.

Застосування відповідних моделей дає змогу ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення для підвищення ефективності використання активів та їх рентабельності. Таким чином, на сьогодні існує значна кількість підходів до оцінки стану управління активами підприємства. Аналіз активів передбачає аналіз складу та структури активів, оцінку рівня ліквідності та ефективності використання активів за допомогою показників рентабельності і ділової активності.

## **РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА СТАНУ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПРАТ «ВІННИЦЬКИЙ ОЛІЙНОЖИРОВИЙ КОМБІНАТ»**

### **2.1. Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат»**

Приватне акціонерне товариство «Вінницький олійножировий комбінат» відноситься до найбільших і потужних підприємств з переробки олійних культур і виробництва рослинних олій та жирів в Україні.

Приватне акціонерне товариство «Вінницький олійножировий комбінат» (скорочена назва ПрАТ «ВОЖК») знаходиться за адресою: Вінниця, вул. Немирівське шосе, 26.

Сьогодні ПрАТ «Вінницький ОЖК» входить в промислову групу «Віойл» («Vioil»), яка об'єднує переробні потужності та елеватори.

ПрАТ «Вінницький ОЖК» є універсальним комбінатом, який переробляє три види олійних (ріпак, соняшник, сою) та здійснює глибоку переробку власної олії [21].

На комбінаті діє 45 підрозділів із них 4 підрозділа основні: олійно-екстракційний завод; олійно-екстракційний завод №2; виробництво рафінованої дезодорованої олії; дільниця гранулювання лушпиння.

Виробничий комплекс Товариства розміщений на одній промисловій ділянці площею 20,8 га. До складу ПрАТ «Вінницький ОЖК» входять [21]:

- олійноекстракційний завод по переробці насіння олійних культур добовою потужністю переробки 1 000 т насіння соняшнику, або 600 т насіння ріпаку, або 355 т соєвих бобів;
- олійноекстракційний завод № 2 по переробці насіння олійних культур добовою потужністю переробки до 1 300 т насіння соняшнику, або 1 000 т насіння ріпаку, або 700 т соєвих бобів;

- гідрогенізаційний завод добовою потужністю виробництва 140 нерафінованих саломасів та 90 т рафінованої дезодорованої олії;
- цех фасування продукції, фасованої в полімерні пляшки, потужністю по виробництву олії – 30 т/д, фасованих жирів та маргаринів – 60 т/д;
- дільниця гранулювання лушпиння потужністю до 210 т на добу;
- елеватор насіння місткістю 24 000 т насіння соняшнику;
- елеватор шроту місткістю 3 200 т;
- резервуари для зберігання олії об'ємом 12 505 м. куб. на дільниці олійної сировини потужністю заливу 3 000 т на добу залізничних цистерн та 1300 т на добу флекси-контейнерами;
- котельня загальною потужністю 30 т пар на годину.

ПрАТ «Вінницький ОЖК» наразі виробляє такі продукти: нерафіновані та рафіновані дезодоровані олії (соняшникову, ріпакову, соєву), шрот, жири для кондитерської, хлібопекарної промисловості та кулінарії, замінники молочного жиру, шортенінги, замінники какао-масла, а також саломаси, як нерафіновані, так і рафіновані дезодоровані. У першому півріччі 2023 року також випускалися маргарини. Крім того, комбінат реалізує відходи виробництва, такі як гідрофуз, жирні кислоти соапстоку, лушпиння соняшнику тощо.

Основні види послуг, що надає ПрАТ «ВОЖК» [21]:

- заготівля та переробка насіння олійних культур і олійної сировини;
- виконання робіт промислового та непромислового характеру;
- перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом комбінату;
- здійснення торгівельної, комерційної, маркетингової, посередницької, зовнішньоекономічної та іншої діяльності в межах чинного законодавства;
- виробництво та реалізація кисню, доставка кисню споживачам, технічне обслуговування кисневих балонів;
- придбання, використання, зберігання, транспортування та утилізація прекурсорів.

Товариство здійснює будь-які види господарської діяльності відповідно до своєї мети, за винятком тих, що заборонені законодавством України.

ПрАТ «Вінницький ОЖК» реалізує свою продукцію як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках, експортує її до таких країн, як Італія, Іспанія, Португалія, Польща, Англія, Нідерланди, Румунія та інших.

Публічне акціонерне товариство «Вінницький олійножировий комбінат» є членом Асоціації підприємств з виробництва та переробки рослинних олій і жирів «Укроліяпром», яка розташована в м. Київ за адресою: вул. Б. Грінченка, 1.

Управління Товариством здійснюється відповідно до встановлених нормативів. Середньооблікова чисельність штатних працівників ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2022 році становила 845 осіб, а в 2023 році – 794 особи. Середня чисельність позаштатних працівників, що працюють за сумісництвом, становила 9 осіб, а працівників на умовах неповного робочого часу – 4 особи. Загальний фонд оплати праці персоналу ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2023 році склав 121 045,8 тис. грн., що на 228,4 тис. грн. більше, ніж у 2022 році [21]. Зростання фонду оплати праці пов'язане зі збільшенням кількості працівників на підприємстві.

На ПрАТ «Вінницький ОЖК» впроваджена інтегрована система управління якістю та безпечністю харчових і кормових продуктів (шроту), яка відповідає вимогам ДСТУ ISO 9001:2009 та ДСТУ ISO 22000:2007. Комбінат сертифікований за системою екологічної сталості (ISCC), а вся харчова продукція має санітарно-гігієнічні висновки та сертифікована за добровільною сертифікацією.

## 2.2. Аналіз основних показників діяльності ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат»

Проаналізуємо основні показники діяльності ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за 2022-2023 рр. Для цього в першу чергу проаналізуємо фінансові результати та майновий стан підприємства.

У таблиці 2.1 відображені фінансові результати ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за 2022-2023 роки, а також динаміка їх зміни у абсолютному та відсотковому вимірі.

Таблиця 2.1

Фінансові результати ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат»,  
2022-2023 рр. (тис. грн)

| Показник                                                       | 2022 р. | 2023 р. | Абсолютна зміна, тис. грн | Темп приросту, % |
|----------------------------------------------------------------|---------|---------|---------------------------|------------------|
| Загальна власність майна                                       | 4065656 | 3917226 | -148430                   | -3,65            |
| Власний капітал                                                | 2550580 | 2447373 | -103207                   | -4,05            |
| Залучений капітал                                              | 1515076 | 1469853 | -45223                    | -2,98            |
| Фінансовий результат від основної операційної діяльності       | 71814   | 193734  | 121920                    | 169,77           |
| Фінансовий результат від іншої основної операційної діяльності | -191424 | -39960  | 151464                    | -79,12           |
| Фінансовий результат від операційної діяльності                | -119610 | 19572   | 139182                    | -116,36          |
| Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування | -89434  | -113725 | -24291                    | 27,16            |
| Фінансовий результат від господарської діяльності              | -78653  | -100156 | -21503                    | 27,34            |

Зниження загальної власності майна ПрАТ «ВОЖК» у 2023 році на 3,65% є негативним фактором, що вказує на скорочення активів підприємства. Зменшення валюти балансу наприкінці року свідчить про зменшення обсягів господарської діяльності.

Залучений капітал також демонструє тенденцію до зниження: у 2023 році він зменшився на 2,98%, склавши 1 469 853 тис. грн. Власний капітал підприємства становив 2 447 373 тис. грн, що на 4,05% менше порівняно з 2022 роком.

З таблиці 2.3 видно, що фінансові результати від основної операційної діяльності, звичайної діяльності до оподаткування, а також від господарської діяльності в цілому значно покращилися у 2023 році порівняно з 2022 роком. Зокрема, фінансовий результат від основної операційної діяльності зріс на 169,77%, що є позитивним показником.

Однак негативним є те, що кінцевий фінансовий результат за 2023 рік показав чистий збиток у розмірі 100 156 тис. грн, що на 27,34% більше порівняно зі збитком 2022 року.

Таким чином, ПрАТ «ВОЖК» варто вжити заходів для покращення своїх фінансових результатів.

Аналіз фінансового стану підприємства за показниками рентабельності є важливим, оскільки рентабельність дозволяє оцінити достатність чи недостатність прибутку щодо різних показників, що впливають на виробництво, реалізацію та загальну фінансово-господарську діяльність підприємства.

Основні показники рентабельності ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» подані у таблиці 2.2. Як видно з даних таблиці, за аналізований період майже всі показники рентабельності мають від'ємне значення. Однак у 2023 році спостерігається загальне покращення рентабельності: показники рентабельності господарської діяльності, реалізованої продукції та продажу є додатними.

Рентабельність операційної діяльності вказує на розмір прибутку від операційної діяльності з однієї гривні операційних витрат. У 2022 році від операційної діяльності на кожну гривню операційних витрат ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» отримав 6,19 копійок збитку, тоді як у 2023 році цей показник зменшився до 0,997 копійок збитку на одну гривню операційних витрат.

Таблиця 2.2

Показники рентабельності ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат», 2022-2023 рр.

| Показник                                | Методика розрахунку                                                           | 2022 р. | 2023 р. | Абсолютна зміна | Темп приросту, % |
|-----------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|---------|---------|-----------------|------------------|
| Рентабельність операційної діяльності   | $P.2195 / (P.2050 + P.2130 + P.2150 + P.2180) \times 100\%$                   | -6,190  | -0,997  | 5,193           | 520,640          |
| Рентабельність звичайної діяльності     | $P.2195 / (P.2050 + P.2130 + P.2150 + P.2180 + P.2250 + P.2270) \times 100\%$ | -4,420  | -0,901  | 3,519           | 390,436          |
| Рентабельність господарської діяльності | $P.2355 / (P.2050 + P.2130 + P.2150 + P.2180 + P.2250 + P.2270) \times 100\%$ | -3,890  | 4,612   | 8,502           | 184,347          |
| Рентабельність активів                  | $P.2295 / (P.1095 + P.1195) \times 100\%$                                     | -2,200  | -2,903  | -0,703          | -24,222          |
| Рентабельність власного капіталу        | $P.2295 / P.1495 \times 100\%$                                                | -3,080  | -0,046  | 3,034           | 6528,19          |
| Рентабельність залученого капіталу      | $P.2295 / (P.1595 + P.1695) \times 100\%$                                     | -5,190  | -7,737  | -2,547          | -49,078          |
| Рентабельність реалізованої продукції   | $P.2095 / (P.2050 + P.2130 + P.2150) \times 100\%$                            | 3,960   | 6,126   | 2,166           | 54,708           |
| Чиста рентабельність реалізації         | $P.2355 / P.2000 \times 100\%$                                                | -4,460  | -5,228  | -0,768          | -14,687          |
| Рентабельність продажу                  | $P.2195 / P.2000 \times 100\%$                                                | -5,070  | 1,022   | 6,092           | 596,285          |

Рентабельність звичайної діяльності показує прибуток від звичайної діяльності на одну гривню звичайних витрат. У 2022 році на кожну гривню

звичайних витрат припадало 4 грн збитку, але в 2023 році рентабельність звичайної діяльності значно покращилася, збільшившись на 390,436%, і склала 0,90 копійок збитку на одну гривню звичайних витрат. Ці покращення свідчать про поступове відновлення рентабельності підприємства, хоча деякі показники ще залишаються від'ємними.

Рентабельність господарської діяльності показує, скільки прибутку отримано від господарської діяльності з кожної гривні загальних витрат. У 2021 році ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» отримало 3,48 грн збитку на кожну гривню загальних витрат, а в 2022 році цей показник погіршився до 3,89 грн збитку, що означає зниження рентабельності господарської діяльності на 11,65%. Проте в 2023 році рентабельність господарської діяльності зросла на 184,347% і стала позитивною: підприємство отримало 4,612 грн прибутку на одну гривню загальних витрат. Це свідчить про суттєве покращення в рентабельності підприємства.

Рентабельність активів відображає прибуток на кожну гривню активів підприємства. У 2023 році рентабельність активів ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» знизилася на 24,22%, і показник вказує на 2,99 грн збитку на одну гривню активів. Це свідчить про певні труднощі у використанні активів підприємства для генерування прибутку.

Рентабельність власного капіталу характеризує прибуток або збиток, отриманий на кожну гривню власного капіталу підприємства. У 2022 році ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» зазнало 3,08 коп збитку на одну гривню власного капіталу.

У 2023 році цей показник значно покращився, хоча залишився від'ємним: збиток скоротився до 0,046 коп на одну гривню власного капіталу. Це позитивна тенденція, яка свідчить про поступове покращення фінансової стійкості підприємства.

Рентабельність залученого капіталу показує прибуток на одну гривню залученого капіталу. У 2022 році ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» зазнавало збитків у розмірі 5,19 грн на кожную гривню залученого капіталу. У 2023 році цей показник погіршився на 49,078%, і підприємство зазнавало 7,73 коп збитку на одну гривню залученого капіталу.

Рентабельність реалізованої продукції в 2023 році покращилася на 54,708%, і підприємство отримувало 6,12 коп валового прибутку на кожную гривню витрат, понесених на формування собівартості продукції.

Чиста рентабельність реалізації показує чистий прибуток або збиток у кожній гривні від продажу продукції. У 2022 році ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» отримувало 4,46 грн чистого збитку на кожную гривню від продажу продукції. У 2023 році цей показник зменшився на 14,687%: підприємство отримувало 5,22 коп збитку на кожную гривню від продажу продукції.

Рентабельність продажу характеризує прибуток або збиток у кожній гривні від продажу продукції, товарів, робіт, послуг. У 2022 році цей показник був негативним і складав 45,07 грн збитку на кожную гривню від продажу. Проте в 2023 році рентабельність продажу перейшла в позитивне значення, досягнувши 1,022 грн прибутку на кожную гривню від продажу. Це є значним покращенням і свідчить про позитивні зміни у фінансовій діяльності підприємства.

У більшості випадків спостерігається зниження рентабельності підприємства, проте у 2023 році деякі показники показали позитивну тенденцію. Негативні показники рентабельності загалом пов'язані зі значним зниженням фінансового результату та чистого прибутку.

Для оцінки фінансового стану підприємства було розглянуто показники фінансової стійкості. З таблиці 2.3 видно, що за цими показниками ПрАТ «ВОЖК» має задовільний фінансовий стан.

Коефіцієнт фінансової автономії, який показує частку власного капіталу в загальній структурі капіталу підприємства, у 2023 році становив 0,63, що на 1,97% більше порівняно з 2022 роком. Це значення відповідає нормативному і демонструє позитивну динаміку.

Коефіцієнт фінансової залежності у 2023 році досяг 1,6, що на 0,63% більше порівняно з 2022 роком. Також зріс коефіцієнт концентрації залученого капіталу: у 2023 році на кожну гривню власного капіталу ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» залучало 0,38 грн залученого капіталу.

Ці показники свідчать про стабільність фінансової структури підприємства, зокрема про поступове збільшення частки власного капіталу та збалансоване залучення зовнішніх коштів.

Таблиця 2.3

Показники фінансової стійкості ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат», 2022-2023 рр.

| Показник                                               | Методика розрахунку                            | 2022 р. | 2023 р. | Абсолютна зміна | Темп приросту, % |
|--------------------------------------------------------|------------------------------------------------|---------|---------|-----------------|------------------|
| Коефіцієнт фінансової автономії                        | ф.1 р.1495 /ф.1 р.1900                         | 0,61    | 0,63    | 0,01            | 1,97             |
| Коефіцієнт фінансової залежності                       | ф.1 р.1900 /ф.1 р.1495                         | 1,59    | 1,6     | 0,01            | 0,63             |
| Коефіцієнт концентрації залученого капіталу            | ф.1 (р.1595+<br>+р.1675+р.1700)<br>/ф.1 р.1900 | 0,39    | 0,37    | -0,01           | -3,13            |
| Коефіцієнт фінансового ризику                          | ф.1 (р.1595+<br>р.1675+р.1700)<br>/ф.1 р.1495  | 0,63    | 0,60    | -0,03           | -5,00            |
| Коефіцієнт маневреності власного капіталу              | ф.1 (р.1495<br>– р.1695)<br>/ф.1 р.1495        | -0,42   | -0,43   | -0,01           | 1,72             |
| Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами | ф.1 (р.1495<br>– р.1695)<br>/ф.1 р.1195        | -2,02   | -2,52   | -0,50           | 24,88            |

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» продемонстрував позитивну динаміку зменшення: у 2023 році він склав 0,37, що на 3,13% менше порівняно з 2022 роком.

Коефіцієнт фінансового ризику відображає кількість залученого капіталу на одиницю власного капіталу. У 2023 році цей коефіцієнт склав 0,6, тобто на кожну гривню власного капіталу компанія залучала 0,6 грн позикових коштів, що на 5% менше порівняно з 2022 роком.

Негативним аспектом є відсутність у ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» власного оборотного капіталу, про що свідчать низькі значення коефіцієнта маневреності власного капіталу та коефіцієнта забезпеченості власними оборотними засобами.

Отже, аналіз діяльності ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за період 2022-2023 років показав, що підприємство працювало неефективно. За цей період відбулося зниження вартості майна, компанія залишалася нерентабельною, і відсутній власний оборотний капітал. Однак варто відзначити, що підприємство не є залежним від зовнішніх джерел фінансування, що свідчить про певну фінансову стійкість у структурі капіталу.

### **2.3. Аналіз управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат»**

Аналіз стану управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за 2022-2023 роки проводимо на основі методики, описаної в попередньому розділі. Насамперед розглянемо склад, структуру та динаміку змін активів станом на кінець року.

З таблиці 2.4 видно, що за показниками складу, структури та динаміки активів управління активами на підприємстві є недостатньо ефективним.

Таблиця 2.4

## Оцінка стану, структури та динаміки зміни активів ПрАТ

«Вінницький олійножировий комбінат», 2022-2023 рр. (на кінець року)

| Актив                                                       | 2022 р.  |        | 2023 р.  |        | Абсолютна<br>зміна | Темп<br>приросту<br>% | Зміна<br>пунктів<br>структури |
|-------------------------------------------------------------|----------|--------|----------|--------|--------------------|-----------------------|-------------------------------|
|                                                             | Тис. грн | %      | Тис. грн | %      |                    |                       |                               |
| Активи всього                                               | 4373125  | 100,00 | 4065656  | 100,00 | -307469,00         | -7,03                 | 0,00                          |
| в тому числі                                                |          |        |          |        |                    |                       |                               |
| Необоротні активи                                           | 3735956  | 85,43  | 3621673  | 89,08  | -114283,00         | -3,06                 | 3,65                          |
| з них:                                                      |          |        |          | 0,00   |                    |                       |                               |
| Нематеріальні активи                                        | 45       | 0,00   | 21       | 0,001  | -24,00             | -53,33                | 0,00                          |
| Незавершені капітальні інвестиції                           | 22824    | 0,52   | 12605    | 0,31   | -10219,00          | -44,77                | -0,21                         |
| Основні засоби                                              | 3661044  | 83,72  | 3556943  | 87,49  | -104101,00         | -2,84                 | 3,77                          |
| Інвестиційна нерухомість                                    | 52035    | 1,19   | 52104    | 1,28   | 69,00              | 0,13                  | 0,09                          |
| Оборотні активи                                             | 637169   | 14,57  | 443983   | 10,92  | -193186,00         | -30,32                | -3,65                         |
| з них:                                                      |          |        |          |        |                    |                       |                               |
| Запаси                                                      | 159290   | 3,64   | 198350   | 4,88   | 39060,00           | 24,52                 | 1,24                          |
| Виробничі запаси                                            | 123675   | 2,83   | 114460   | 2,82   | -9215,00           | -7,45                 | -0,01                         |
| Готова продукція                                            | 25945    | 0,59   | 81660    | 2,01   | 55715,00           | 214,74                | 1,42                          |
| Товари                                                      | 9670     | 0,22   | 2230     | 0,05   | -7440,00           | -76,94                | -0,17                         |
| Векселі одержані                                            | 420      | 0,01   | 0        | 0,00   | -420,00            | -100,00               | -0,01                         |
| Дебіторська заборгов. за продукцію, товари, роботи, послуги | 197737   | 4,52   | 58260    | 1,43   | -139477,00         | -70,54                | -3,09                         |
| Дебіторська заборгованість за розрахунками:                 |          |        |          |        |                    |                       |                               |
| за виданими авансами                                        | 185101   | 4,23   | 11286    | 0,28   | -173815,00         | -93,90                | -3,96                         |
| з бюджетом                                                  | 43447    | 0,99   | 23417    | 0,58   | -20030,00          | -46,10                | -0,42                         |
| Інша поточна дебіторська заборгованість                     | 511      | 0,01   | 109152   | 2,68   | 108641,00          | 21260,47              | 2,67                          |
| Гроші та їх еквіваленти                                     | 50105    | 1,15   | 43393    | 1,07   | -6712,00           | -13,40                | -0,08                         |
| Готівка                                                     | 15       | 0,0003 | 16       | 0,0004 | 1,00               | 6,67                  | 0,00                          |
| Рахунки в банках                                            | 50090    | 1,15   | 43377    | 1,07   | -6713,00           | -13,40                | -0,08                         |
| Інші оборотні активи                                        | 557      | 0,01   | 125      | 0,003  | -432,00            | -77,56                | -0,01                         |

Активи ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» на кінець 2023 року зменшилися на 7,03% порівняно з кінцем 2022 року. Зниження спостерігалось як в оборотній, так і в необоротній частині активів.

Необоротні активи займають основну частину активів підприємства. У 2023 році частка необоротних активів у загальній вартості активів склала 89,08%, що на 3,65% більше порівняно з кінцем 2022 року.

Ці показники свідчать про високу залежність підприємства від необоротних активів, що може свідчити про певну інертність в управлінні активами та обмежені можливості швидкого реагування на зміну ринкових умов.

У 2023 році вартість необоротних активів ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» становила 3 621 673 тис. грн, що на 3,06% менше порівняно з 2022 роком. Основні засоби склали основну частку необоротних активів: у 2022 році їх частка становила 87,49% від усіх активів, що на 3,77% більше, ніж у 2023 році. Вартість основних засобів у 2023 році склала 3 556 943 тис. грн, що на 2,84% менше порівняно з 2022 роком.

Необоротні активи ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» також включали нематеріальні активи, незавершені капітальні інвестиції та інвестиційну нерухомість, але їх частка залишалася незначною.

Оборотні активи підприємства на кінець 2023 року становили 10,92% від загальної суми активів, що на 30,32% менше порівняно з 2022 роком. Вартість оборотних активів у 2023 році зменшилася на 30,32% порівняно з 2022 роком і становила 443 983 тис. грн. Найбільшу питому вагу серед оборотних активів склали дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи та послуги, дебіторська заборгованість за виданими авансами, а також запаси.

Отже, для ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» доцільно вжити заходів щодо покращення структури активів, зокрема збільшити частку оборотних активів для забезпечення більшої гнучкості та стійкості у фінансовій діяльності.

Проаналізуємо ступінь ліквідності активів ПрАТ «Вінницький

олійножировий комбінат».

Як видно з таблиці 2.5, ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» має важку структуру активів. Найбільшу частку активів складають важколіквідні необоротні активи.

Швидколіквідні активи ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» в 2023 р. склали лише 8,32% усіх активів підприємства, що на 1,29% більше порівняно із 2022 р., проте є досить низькою часткою.

В 2023 р. відбулось скорочення абсолютноліквідних та повільноліквідних активів.

Таблиця 2.5

Активи ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» заступенем ліквідності за 2022-2023 рр. (на кінець року)

| Активи | 2022 р.  |               | 2023 р.   |               | Абсолютна зміна | Темп приросту % |
|--------|----------|---------------|-----------|---------------|-----------------|-----------------|
|        | тис.грн. | Питомавага, % | тис. грн. | Питомавага, % |                 |                 |
| A1     | 43393    | 1,07          | 7315      | 0,19          | -36078          | -0,88           |
| A2     | 286005   | 7,03          | 326045    | 8,32          | 40040           | 1,29            |
| A3     | 114585   | 2,82          | 72138     | 1,84          | -42447          | -0,98           |
| A4     | 3621673  | 89,08         | 3511728   | 89,65         | -109945         | 0,57            |
| Разом  | 4065656  | 100           | 3917226   | 100           | -148430         | 0,00            |

Така структура активів може спричинити проблеми із погіршенням поточних зобов'язань та банкрутства підприємства. Як видно з таблиці 2.6, ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» є неліквідним підприємством, що свідчить про неефективне управління активами.

Таблиця 2.6

Оцінка стану управління активами ПрАТ «Вінницький  
олійножировий комбінат» за показниками ліквідності

| Показник                             | 2022 р. | 2023 р. | Абсолютна<br>зміна, тис. грн | Темп приросту,<br>% |
|--------------------------------------|---------|---------|------------------------------|---------------------|
| Коефіцієнт покриття                  | 0,58    | 0,46    | -0,12                        | -20,40              |
| Коефіцієнт швидкої<br>ліквідності    | 0,39    | 0,22    | -0,16                        | -42,66              |
| Коефіцієнт абсолютної<br>ліквідності | 0,05    | 0,03    | -0,02                        | -45,05              |

Коефіцієнт покриття ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» у 2023 році склав лише 0,46, тобто на кожну гривню зобов'язань підприємство мало лише 0,46 грн оборотних активів, тоді як нормативне значення має бути більше одиниці. Окрім того, коефіцієнт покриття має негативну динаміку: у 2023 році він зменшився на 20,4% порівняно з 2022 роком.

Значення коефіцієнта швидкої ліквідності також є низьким. За нормативного значення понад 0,6, у 2023 році на ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» він становив лише 0,22, що на 42,66% менше порівняно з попереднім роком.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності підприємства в 2023 році склав 0,03, тоді як нормативне значення повинно бути не менше 0,2.

Таким чином, ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» необхідно терміново вжити заходів для відновлення ліквідності, щоб забезпечити можливість виконання своїх зобов'язань.

Щодо показників ефективності використання активів, які включають показники рентабельності та оборотності, варто зазначити, що через отримання збитків за 2022-2023 роки визначати показники рентабельності недоцільно, оскільки підприємство є нерентабельним.

Таблиця 2.7

Оцінка стану управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за показниками ділової активності

| Показник                                             | 2022 р. | 2023 р. | Абсолютна зміна, тис. грн | Темп приросту, % |
|------------------------------------------------------|---------|---------|---------------------------|------------------|
| Коефіцієнт оборотності активів                       | 0,42    | 0,48    | 0,06                      | 14,96            |
| Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості   | 8,15    | 11,98   | 3,83                      | 47,02            |
| Тривалість обороту дебіторської заборгованості, днів | 44,18   | 30,05   | -14,13                    | -31,98           |
| Коефіцієнт оборотності запасів                       | 9,86    | 8,71    | -1,15                     | -11,65           |
| Коефіцієнт оборотності основних засобів              | 0,49    | 0,55    | 0,06                      | 12,07            |

З таблиці 2.7 видно, що і за показниками ділової активності управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» не є достатньо ефективним.

На ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» відбулось зростання коефіцієнта оборотності активів в 2023 р. на 14,96% порівняно із 2022 р. до 0,48 оборотів. Позитивним є скорочення тривалості погашення дебіторської заборгованості в 2023 р. до 30,05 днів, що на 14,13 днів менше порівняно із 2022 р. В 2023 р. відбулось зростання і коефіцієнта оборотності основних засобів на 12,07% до 0,55 оборотів. Разом з тим, на ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» відбулось скорочення коефіцієнта оборотності запасів.

Таким чином, проведений аналіз стану управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» показав, що в 2022-2023рр. підприємство здійснювало неефективне управління активами, оскільки зменшилась їх загальна вартість, на підприємстві переважають важколіквідні активів. ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» отримало збиток.

### **РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПРАТ «ВІННИЦЬКИЙ ОЛІЙНОЖИРОВИЙ КОМБІНАТ»**

Максимізація прибутковості підприємства може бути досягнута через ефективне управління фінансовими результатами та всіма ресурсами підприємства. Як зазначалося раніше, для підвищення рівня прибутковості необхідно проводити заходи в певному порядку. Насамперед, організаційні заходи, які включають удосконалення виробничої та організаційної структури управління, диверсифікацію та реструктуризацію виробництва; технічні заходи, що полягають в оновленні техніко-технологічної бази, переоснащенні виробництва, вдосконаленні продукції; економічні важелі та стимули, які сприяють покращенню тарифної системи, форм і систем оплати праці, прискоренню обігу оборотних коштів тощо.

На формування абсолютної суми прибутку ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» впливають: фінансові результати, тобто ефективність фінансово-господарської діяльності; сфера діяльності; галузь господарства; встановлені законодавством умови обліку фінансових результатів. Вплив підприємства на окремі складові зростання прибутку може бути значним, на деякі обмеженим, а на інші – взагалі неможливим.

У сучасних умовах деформації економічної системи держави прибуток як комплексне поняття знаходиться під впливом таких економічних процесів, як приватизація, інвестування та створення конкурентного середовища.

Особливу увагу варто звернути на складові зростання прибутку, які можуть бути забезпечені за рахунок невикористаних резервів та можливостей ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат». Для стабільного зростання прибутковості необхідно постійно шукати нові можливості для її підвищення, тобто резерви збільшення прибутку.

Резерви ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» виявляються на етапах планування, виробництва та реалізації продукції. Процес визначення резервів збільшення прибутку базується на науково обґрунтованій методиці розробки заходів з їх мобілізації, яка складається з трьох етапів:

1. Аналітичний – виявлення та кількісна оцінка резервів.
2. Організаційний – розробка комплексу інженерно-технічних, організаційних, економічних та соціальних заходів для мобілізації виявлених резервів.
3. Функціональний – реалізація заходів на практиці та контроль їх виконання.

Резерви зростання прибутку на підприємстві можливі за рахунок: збільшення обсягів виробництва продукції; зменшення залишків нереалізованої продукції; підвищення частки прибутку в ціні продажу; зменшення постійних витрат; розширення асортименту продукції; зниження собівартості одиниці продукції; продажу майна, включаючи основні фонди та нематеріальні активи; зменшення суми дебіторської заборгованості за товари та послуги; скорочення адміністративних витрат через реформування організаційної структури; покращення матеріально-технічного постачання; зниження витрат на збут через організацію ефективної роботи маркетингової служби; інтенсифікації виробництва шляхом впровадження новітніх технологій, механізації та автоматизації виробничих процесів, підвищення продуктивності праці.

З огляду на фінансовий стан ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат», доцільно запровадити систему антикризового фінансового менеджменту для подолання фінансових труднощів та покращення показників ефективності.

Антикризовий фінансовий менеджмент ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» повинен включати ефективну систему ризик-менеджменту. Система ризик-менеджменту є комплексом заходів, спрямованих на ідентифікацію, оцінку,

нейтралізацію та контроль ризиків, які виникають у процесі фінансово-господарської діяльності.

Доцільно впровадити профілактичні заходи для попередження фінансової кризи, такі як системний аналіз сильних і слабких сторін підприємства, діагностика ризиків банкрутства, а також розробка і реалізація системи попереджувальних заходів.

Система ризик-менеджменту повинна зосереджуватись не лише на управлінні ризиками, але й на виявленні потенційних можливостей та нових стратегічних напрямів, здатних покращити фінансово-господарську діяльність підприємства.

Концепція антикризового фінансового управління повинна містити інформацію про фінансово-господарське становище підприємства, визначати проблемні зони, основні цілі, можливі шляхи розв'язання існуючих проблем та їх експертну оцінку.

Ефективність антикризового фінансового менеджменту забезпечується системою антикризового фінансового контролінгу, головним завданням якого є виявлення слабких місць у діяльності підприємства та підтримка прийняття фінансових рішень у рамках антикризового управління.

Антикризовий фінансовий контролінг ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» повинен включати наступні основні складові:

Оцінювання вихідної інформації – визначення типу та стадії фінансової кризи, ідентифікація основних факторів кризової ситуації, проведення SWOT-аналізу;

Аналіз можливих сценаріїв – прогнозування варіантів розвитку підприємства за відсутності антикризового менеджменту та оцінка ймовірних наслідків.

Цей підхід допоможе ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» не тільки впоратися з кризовими ситуаціями, а й знайти нові можливості для зростання та покращення своєї фінансово-господарської діяльності.

На основі проведеного аналізу визначаються перспективи антикризового управління для підприємства. Основні завдання антикризового фінансового контролінгу включають:

- оцінку ефективності системи ризик-менеджменту – аналіз якості і результативності заходів з управління ризиками.
- планування антикризових заходів – розробка заходів для стабілізації фінансового стану.
- впровадження та моніторинг – реалізація запланованих заходів і контроль за їх виконанням.

Основні цілі антикризового фінансового контролінгу: активна участь у створенні системи антикризового фінансового управління; координація процесу антикризового управління; функціональна підтримка ризик-менеджменту; формування інформаційного та методичного забезпечення антикризового менеджменту; контроль ефективності реалізації антикризових заходів.

Система антикризового фінансового контролінгу ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» має включати наступні елементи: контролінг ризиків; стратегічне фінансове планування; інтегрована система бюджетів; управлінський облік; стратегічний та бюджетний контроль.

Формування інформаційного забезпечення є важливим для процесу прийняття фінансових рішень.

Для оцінки ефективності антикризового менеджменту можуть використовуватися такі критерії: показники ліквідності та платоспроможності; показники прибутковості та рентабельності; показники структури капіталу підприємства; показники, що відображають вартість підприємства та корпоративні права.

В умовах кризи неплатежів ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» стикається з нестачею грошових коштів, проблемами зі збутом та отриманням дебіторської заборгованості. Джерела отримання грошових коштів можуть включати: реалізацію продукції з негайною оплатою або зі знижкою; отримання дебіторської заборгованості; продаж резервних грошових активів; продаж матеріальних і нематеріальних активів (зайвих запасів); отримання банківських кредитів; залучення інвестицій, приватного капіталу та інших внесків до статутного фонду.

Цей комплекс заходів та джерел фінансування може допомогти підприємству стабілізувати свій фінансовий стан і відновити платоспроможність.

Перші чотири шляхи залучення коштів (реалізація продукції з негайною оплатою або зі знижкою, отримання дебіторської заборгованості, продаж резервних грошових активів, продаж зайвих матеріальних і нематеріальних активів) є більш доцільними для ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат», оскільки вони не збільшують валюту балансу, а забезпечують кошти через реструктуризацію активів.

Два останніх шляхи (отримання банківських кредитів, залучення інвестицій та інших внесків) слід використовувати лише в крайніх випадках для підтримки платоспроможності, оскільки вони можуть відволікати залучені ресурси від їхнього цільового призначення.

Підприємству слід звернути увагу на збут продукції за готівку. Цьому сприятиме грамотна маркетингова політика, яка передбачає пошук нових платоспроможних споживачів, розширення ринків збуту, розвиток збутової мережі та підвищення якості продукції.

Щодо управління дебіторською заборгованістю, підприємству варто розглянути такі ефективні заходи:

1.Визначення термінів прострочених заборгованостей на рахунках дебіторів і порівняння з середніми показниками в галузі, показниками конкурентів і попередніми роками.

2.Періодичний перегляд граничної суми кредиту з урахуванням реального фінансового стану клієнтів.

3.У разі проблем з одержанням оплати – вимагання застави на суму, не меншу за дебіторську заборгованість.

4.Використання господарських судів для стягнення боргів у разі наявності порук або гарантій.

5.Негайне виставлення рахунку покупцю при продажу великої товарної партії.

6.Використання циклічної виписки рахунків для забезпечення стабільності операцій.

7.Надсилання рахунків покупцям поштою за кілька днів до настання терміну платежу.

8.Страхування кредитів для захисту від збитків через безнадійні борги.

Ці заходи допоможуть ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» підвищити ефективність управління фінансовими ресурсами, забезпечивши стабільний грошовий потік і зміцнення платоспроможності.

ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» доцільно зменшити величину дебіторської заборгованості, використовуючи факторингові послуги. Факторинг передбачає фінансування поставок із відстроченням платежу, страхування ризиків, пов'язаних із цією відстрочкою, а також управління дебіторською заборгованістю через переуступку боргових прав іншому суб'єктові. Це дає змогу постачальникові уникати додаткових банківських кредитів, оскільки факторингова компанія гарантує платіж.

В Україні перший авансовий платіж за факторингом зазвичай становить 80-85%, іноді до 90% від суми поставання, що забезпечує швидкий доступ до значної

частини оборотних коштів. Факторинг є засобом короткострокового фінансування (зазвичай від 7 до 90 днів) і допомагає підприємствам зменшувати неплатежі, прискорювати товарообіг і створювати стабільну систему фінансового забезпечення, що позитивно впливає на економіку країни загалом.

Ринок факторингових послуг в Україні ще на стадії зародження. На відміну від розвинених країн, де факторингом переважно займаються спеціалізовані компанії, в Україні близько 90% ринку факторингових послуг забезпечують банки. Серед негативних особливостей розвитку факторингу в Україні є високі тарифи на обслуговування, зокрема великий відсоток перевідступлення боргу. У розвинених країнах вартість факторингу становить у середньому 1,5-2% від суми постачання, тоді як в Україні цей показник сягає 70-80% від зазначеної суми, що значно обмежує доступність факторингових послуг для підприємств.

Для поповнення власного капіталу спочатку необхідно оцінити вартість залучення коштів з різних джерел. Перш ніж звертатися до зовнішніх джерел формування власного капіталу, слід максимально використати можливості внутрішніх джерел, до яких належать прибуток та амортизаційні відрахування.

Для підвищення ефективності діяльності підприємства доцільно здійснити такі кроки:

прискорити оборотність оборотних коштів шляхом активізації системи постачання;

знизити витрати на електроенергію, провівши ревізію обладнання, блокування окремих машин, впровадження блочного та місцевого включення освітлення й інші енергоощадні заходи.

Ці дії сприятимуть збільшенню виручки та прибутку, що в свою чергу підвищить рентабельність капіталу підприємства.

При розрахунку вартості капіталу внутрішню кредиторську заборгованість враховують за нульовою ставкою, оскільки це безкоштовне фінансування за рахунок позикового капіталу. Однак важливо уникати збільшення капіталу за

рахунок цього джерела на тривалий період, оскільки затримка коштів в обігу може призвести до простроченої кредиторської заборгованості, що може викликати штрафи, санкції та погіршити фінансовий стан підприємства.

Щодо залучення позикового капіталу, підприємство має обмежені можливості через високі процентні ставки на кредити в порівнянні з його існуючою структурою коштів. Першочергово необхідно вирішити питання зі збутом продукції та підвищити кредитоспроможність підприємства.

Таким чином, реалізація запропонованих заходів і формування антикризової програми дозволить покращити фінансовий стан підприємства, зробивши його більш стійким і рентабельним.

## ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній магістерській роботі розроблено пропозиції для покращення фінансового стану підприємства на основі оцінки ефективності управління його активами. Результати виконання поставлених завдань дозволили сформулювати наступні висновки.

Систематизація підходів до визначення активів підприємства показала, що активи є економічними ресурсами, контрольованими підприємством і використовуваними для отримання економічних вигід.

Мета ефективного управління активами – забезпечити прибутковість і стабільний розвиток підприємства шляхом раціонального використання всіх видів активів для підвищення його конкурентоспроможності.

Управління активами складається з управління оборотними і необоротними активами. Управління необоротними активами спрямоване на оновлення і підвищення ефективності їх використання, тоді як управління оборотними активами забезпечує безперебійність виробничого процесу, ліквідність, прискорення обігу активів і підвищення рентабельності. Існує велика кількість методик оцінки стану управління активами, які включають аналіз складу та структури активів, оцінку ліквідності і рентабельності, а також показники ділової активності.

У кваліфікаційній роботі проведено аналіз управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат», одного з найбільших підприємств України з переробки олійних культур. Наразі підприємство входить до промислової групи «Віойл» («Vioil»), яка об'єднує переробні потужності та елеватори. ПрАТ «Вінницький ОЖК» є універсальним комбінатом, що займається переробкою трьох видів олійних культур (ріпак, соняшник, соя) та здійснює глибоку переробку виробленої олії.

Ці висновки та рекомендації можуть сприяти покращенню управління активами і фінансової стійкості підприємства.

У 2023 році спостерігається загальне покращення рентабельності ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат», зокрема, рентабельність господарської діяльності, реалізованої продукції та продажу стали додатними.

Аналіз рентабельності операційної діяльності показує, що у 2022 році на кожну гривню операційних витрат підприємство отримувало 6,19 коп. збитку, тоді як у 2023 році цей показник зменшився до 0,997 коп. збитку на одну гривню витрат, що є позитивною динамікою.

Рентабельність звичайної діяльності, яка відображає прибуток на кожну гривню звичайних витрат, також покращилася: у 2022 році ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» зазнало 4 грн збитку на кожну гривню звичайних витрат, тоді як у 2023 році цей показник зріс на 390,436%, зменшившись до 0,90 коп. збитку на одну гривню звичайних витрат.

Вартість необоротних активів підприємства в 2021 році становила 3 621 673 тис. грн, що на 3,06% менше порівняно з 2023 роком. Основні засоби складали основну частину необоротних активів, і в 2021 році вони становили 87,49% усіх активів підприємства, що на 3,77% більше порівняно з 2023 роком. Вартість основних засобів у 2021 році складала 3 556 943 тис. грн, що на 2,84% менше порівняно з 2023 роком.

Ці показники свідчать про позитивну динаміку покращення рентабельності та ефективності використання активів підприємства, що сприяє підвищенню фінансової стійкості ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат».

Необоротні активи ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» включають нематеріальні активи, незавершені капітальні інвестиції та інвестиційну нерухомість, але їх частка є незначною. Оборотні активи на кінець 2021 року складали 10,92% від загальної суми активів, що на 30,32% менше порівняно з 2023 роком. Вартість оборотних активів у 2021 році становила 443 983 тис. грн, що також на 30,32% менше порівняно з 2023 роком. Найбільшу частку

оборотних активів складали дебіторська заборгованість за продукцію, аванси та запаси.

У 2023 році швидколіквідні активи складали лише 8,32% усіх активів підприємства, що на 1,29% більше порівняно з 2022 роком, проте ця частка залишається досить низькою. Також у 2023 році відбулося скорочення абсолютноліквідних і повільноліквідних активів.

Аналіз діяльності ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за період 2022-2023 років показав, що підприємство працювало неефективно: відбулося скорочення вартості майна, підприємство залишалося нерентабельним, а власний оборотний капітал був відсутній. Однак варто зазначити, що підприємство не залежить від зовнішніх джерел фінансування, що забезпечує певну фінансову стабільність.

Проведений аналіз стану управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» показав, що в 2022-2023 рр. підприємство здійснювало неефективне управління активами, оскільки зменшилась їх загальна вартість, на підприємстві переважають важколіквідні активи. ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» отримало збиток.

Отже, для забезпечення ефективного управління оборотними активами важливо враховувати їх специфіку та фактори, які можуть ускладнювати управління ними. Ефективне управління необоротними активами, у свою чергу, передбачає оптимальне використання наявних ресурсів для зменшення потреби в залученому капіталі та раціональне використання фінансових ресурсів підприємства. У зв'язку з фінансовою кризою в Україні для ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» було сформовано систему антикризового управління, яка включає основні критерії побудови антикризового фінансового контролінгу, а також заходи для зниження рівня дебіторської заборгованості та збільшення власного капіталу підприємства.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1.Спіфанова І. Ю., Ковальчук М. А. Управління активами промислового підприємства в сучасних умовах. НТКП ВНТУ. Факультет менеджменту та інформаційної безпеки. XI Науково-технічна конференція факультету менеджменту та інформаційної безпеки (2022).  
<https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2022/paper/view/14973>.
- 2.Чемчикаленко Р. А., Майорода О. Є., Люткіна А. В. Оцінка ефективності управління активами та пасивами підприємства. *Економіка і суспільство*. Серія «Гроші, фінанси і кредит». 2017. Вип. № 11. С. 485-489.
- 3.Каціман С.О., Шаманська О.І. Вдосконалення системи управління активами підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 20. С. 357.
- 4.Вареник В.М., Євтушенко Я.С. Діагностичний аналіз ефективності управління активами підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2021. Вип. 1 (12). С. 117-122.
- 5.Кремень О. І., Мосійчук Р. Л., Кремень В. М. Комплексний аналіз ефективності управління активами підприємства. *Бізнес Інформ*. 2022. №8. С. 202–210.  
<https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-8-202-210>.
- 6.Власова Н. О., Міщенко В. А., П'ятак Т. В., Кочетова Т. І., Котлярова А. В. Фінанси підприємств: Підручник / за наук. ред. Н.О. Власової Х.: Світ Книг, 2021. 437 с.
- 7.Спіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність : практикум. Вінниця : ВНТУ, 2017. 143 с.
- 8.Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / за заг. ред. В.М. Бороноса. Суми: Вид-во СумДУ, 2012. 539 с. URL: <http://fin.fem.sumdu.edu.ua/uk/finman2012.html>.
- 9.Болгар Т.М., Кальченко А.О.Шляхи підвищення ефективності управління активами підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. №14. С. 765-771.
- 10.Лопатюк М. В. Управління активами підприємства. *Економічні студії*. 2017.

№1. С. 62-66.

11.Рєпіна І. М. Активи підприємства як об'єкт управління. *Вісник ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»*. №1. 2013. С. 71-82.

12.Рудь І. Ю., Позняк О. В. Управління оборотними активами підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2021. №25. С.759-764.

13.Бровко Л. І., Ітерман Г. А. Політика управління необоротними активами підприємства. Облікова, фінансова та управлінська діяльність підприємств в умовах нестійкої економіки : кол. моног. / за заг. ред. І. П. Приходька ; ДДАЕУ. Дніпро: АРТ Пороги, 2023. С.151-161. URL: <http://dspace.dsau.dp.ua/jspui/handle/123456789/5174>.

14.Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підручник. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 536 с.

15.Польова Т. В., Кравцова Ю. В. Аналіз ліквідності балансу підприємства на прикладі ПрАТ «Бондарівське». *Ефективна економіка*. 2021. №10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6584>.

16.Офіційний сайт ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат». URL: <http://vmzhk.vioil.com>

17.Тарасенко І. О., Любенко Н. М. Фінанси підприємств: підручник. Київ : КНУТД, 2019. 360 с.

18.Фінансовий аналіз навчальний посібник. / За заг. ред. Школьник І. О. [І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека та ін.]. Київ : «Центр учбової літератури», 2020. 368 с.

19.Гнатенко Є.П., Волошина В.В. Аналіз співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства. *Стратегія економічного розвитку регіонів та підприємств України науковий вісник мну імені В. О. Сухомлинського*. Економічні науки. № 1 (4), червень 2019.

20.Щербань О. Д. Механізм формування фінансових ресурсів підприємств. Державний Мукачівський університет, 2018. №16. 554-559 с.

21. Лондар С. Л. Фінанси: навч. посіб. Вінниця: Нова книга, 2018. 384 с.
22. Лучко М. Р. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 302 с.
23. Грушина А. Концептуальні підходи до визначення сутності стратегічного управління фінансовими ресурсами закладів культури. *Економіка і менеджмент культури*. 2016. № 1. 70-81с.
24. Бурдонос Л.І., Виноградня В.М. Управління активами підприємства в сучасних умовах. Scientific Collection «InterConf». 2023. №160. С. 37-43.
25. Вдовенко Л.О. Ефективність управління активами – основа зростання фінансового потенціалу підприємств аграрного сектора. *Економіка та суспільство*. 2022. №37. URL: <https://www.researchgate.net/publication/360525057>.
26. Рєпіна І.М. Варіація моделей управління активами підприємств та їх оцінювання. *Управління розвитком*. 2015. № 3. С. 126-130.
27. Шеверя Я.В., Йолтуховська О.Ю., Ганусич В.О. Бізнес-ризик в системі управління активами: аналіз, оцінка і прийняття рішень. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2023. №2 (62). С. 151-157.
28. ДСТУ ISO 55000:2019 Управління активами. Загальний огляд, принципи та термінологія. URL: [https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id\\_doc=87897](https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=87897).
29. Система управління активами: переваги та 5 кращих програмних рішень. Офіційний сайт «Доходність бізнесу». URL: <https://businessyield.com/uk/management/asset-management-system/>.
30. Blank I. O., Sytnyk H.V. (2012) Upravlinnia finansamy pidpriemstv [Enterprise finance management]. Kyiv: KNTEU. (in Ukrainian)
31. Burdonos L.I., Vynohradnia, V.M. (2023) Upravlinnia aktyvamy pidpriemstva v suchasnykh umovakh [Management of enterprise assets in modern conditions]. Scientific Collection «InterConf», no.160, pp. 37-43.
32. Vdovenko L.O. (2022) Efektyvnist upravlinnia aktyvamy – osnova zrostannia finansovoho potentsialu pidpriemstv aharnoho sektora [The effectiveness of asset management is the basis for the growth of the financial potential of enterprises in the

agricultural sector]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 37. Available at: <https://www.researchgate.net/publication/360525057>.

33. Гринюк І. М. Економічна сутність оборотних активів та їх типологія. *Agricultural and resource economics: international scientific e-journal*. 2016. Vol. 2, № 4. С. 64-74.

34. Чмихун Д. І. Політика управління оборотними активами. *Економічні студії*. 2016. № 1 (9). С. 115-120.

35. Рудь І. Ю. Управління оборотними активами підприємства. *Електронний науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку»*. 2018. № 25. С. 759-763.

36. Бірюченко С. Ю. Управління оборотними активами як складовою потенціалу підприємства. Тези V Міжнародної науково-практичної конференції «Формування ефективної моделі розвитку підприємства в умовах ринкової економіки», м. Житомир, 2-3 листопада 2017 р. С. 129-132.

37. Соколенко В. В. Теоретичні засади організації управління оборотними коштами підприємств. Тези конференції Молодіжної наукової ліги «Теоретичне та практичне застосування результатів сучасної науки», м. Львів, 1 грудня 2020 р. С. 124-125.

38. Статистика України [Електронний ресурс] / Офіційний сайт державного комітету служби статистики України. Електрон. дані. Київ : Державний комітет служби статистики України, 2021. Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>. 15.

39. Титенко Л. В. Удосконалення механізму управління оборотними активами підприємства. Тези II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Соціально-економічні проблеми сучасності», м. Маріуполь, 15 червня 2018 р. С. 107-111.

40. Rud I. Iu. Upravlinnia oborotnymy aktyvamy pidpryiemstva. I. Iu. Rud, O. V. Pozniak. 2018. № 25. S. 759-763.